

فصل سوم: درک معانی قرآنی (۱): ولایت، خانواده و عبادت

مبحث‌های این فصل ۰ عدد قرمز: تعداد سؤال آزمون از همان مبحث

۱۵۱ تست در پایان فصل، ص ۱۲۷

سابقه در ۶ آزمون: ۳ سؤال

۱۱۳	۱	لباس، زینت، اسراف و امر به معروف در سوره اعراف	۹۸	صله رحم، تلاوت قرآن و روزه
۱۱۶	۱	عالم ذر، اسمای حسنی، علم غیب و مکارم اخلاق	۱۰۰	همسر، شراب، مالکیت و ولایت خدا
۱۱۹		حیات، امانت، خمس و آمادگی رزمی در سوره انفال	۱۰۲	مباهله، بهترین امت و شهادت
۱۲۲	۱	مسجد، زراندوزی و تفقه در سوره توبه	۱۰۴	خانواده، اطاعت و امانت در سوره نساء
۱۲۵		امتیازات قرآن و اولیای خدا در سوره یونس	۱۰۸	غدير و ولایت در سوره مائده
			۱۱۱	شعور حیوانات، بدعت و پرسش‌های قیامت

صله رحم، تلاوت قرآن و روزه ۱۲ تست آخر فصل

صله رحم

پیمان‌شکنان و قاطعان رحم: کسانی که عهد خدا را می‌شکنند و رشته‌هایی را که خدا به پیوستنشان فرمان داده می‌برند، در قرآن «زیان‌کاران» واقعی روی زمین‌اند.

۱- کمترین حد صله رحم: پیوند با خویشان حتی به اندازه نوشاندن جرعه‌ای آب لازم است؛ دیدار با فامیل حتی اگر بی‌اعتنا یا ناشایست باشند، رها نمی‌شود.

۲- آثار صله رحم: طول عمر، دوری از فقر، گسترش روزی، آسانی جان دادن و حساب قیامت، پاکیزگی اعمال و رشد چشمگیر دارایی.

۳- پاداش کمک مالی به خویشان «بیست و چهار برابر» کمک به دیگران است و بهترین گام‌ها، گام‌هایی است که برای دیدار خویشان برداشته شود.

نکته: بریدن از خویشان مایه محرومیت همیشگی از بهشت است و دوستی با کسی که از فامیل خود بریده، سخت نهی شده است.

آداب تلاوت قرآن

مضمون آیه: کسانی که کتاب آسمانی به آنان رسیده و آن را آن‌گونه که شایسته است می‌خوانند («حق تلاوت»)، به آن ایمان حقیقی دارند.

هشت ادب تلاوت در روایت: ترتیل آیات؛ تفقه در آیات؛ عمل به آیات؛ امید به وعده‌ها؛ ترس از وعیدها؛ عبرت از داستان‌ها؛ انجام اوامر الهی؛ ترک نواهی.

هشت

ادب‌های تلاوت

به خاطر بسپارید

ترتیل تفقه عمل امید به وعده ترس از وعید عبرت از داستان انجام اوامر ترک نواهی

• «حق تلاوت» فقط حفظ آیات، آموختن حروف، قرائت و تجوید نیست.

نکته: بر اساس روایات، کسانی که حق تلاوت قرآن را به‌طور کامل ادا می‌کنند فقط امامان معصوم (ع) هستند.

آثار و برکات روزه (بقره، ۱۸۳)

آیه: «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»؛ روزه بر شما هم مانند امت‌های پیشین واجب شد تا پرهیزگار شوید.

- ۱- مهم‌ترین اثر روزه: تقوا و خداترسی، هم در ظاهر و هم در باطن.
- ۲- روزه «یگانه عبادت مخفی» است؛ نماز، حج، جهاد، زکات و خمس دیده می‌شوند ولی روزه دیدنی نیست.
- ۳- اراده را نیرومند می‌کند: کسی که یک ماه خوردن و شهوت خود را مهار کرده، از مال و ناموس دیگران هم می‌تواند خودداری کند.
- ۴- عاطفه را بیدار می‌کند: روزه‌دار مزه گرسنگی را می‌چشد و رنج گرسنگان را لمس می‌کند.
- ۵- پیامبر (ص): «روزه، نیمی از صبر است».
- ۶- روزه انسان را به فرشتگان شبیه می‌کند که از خوردن و آشامیدن و شهوت دورند.

سه مرتبه روزه

مرتبه	از چه پرهیز می‌شود
روزه مردم عادی	نان و آب و امور شهوانی
روزه خواص	مفطرات و همه گناهان
روزه خاص‌الخاص	مفطرات، گناهان و هر چه جز خدا در دل

سه

مراتب روزه

به خاطر بسپارید

روزه خاص‌الخاص

روزه خواص

روزه مردم عادی

آداب مهمانی رمضان (بقره، ۱۸۵)

آیه: «شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ» و «يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ»؛ رمضان ماه نزول قرآن است و بیمار و مسافر روزه را در روزهای دیگر جبران می‌کنند، چون خدا آسانی می‌خواهد نه سختی.

- ۱- اخلاق روزه‌دار در روایتی مفصل: دوری از دروغ، گناه، جدال، حسد، غیبت، ستیز با حق، دشنام، سرزنش و خشم، طعنه، ظلم و آزار مردم، غفلت، همنشینی با فاسدان، سخن‌چینی و حرام‌خواری؛ و پایداری در نماز، صبر و راستی همراه با یاد قیامت.
- ۲- شرط حضور در این مهمانی فقط گرسنگی کشیدن نیست: روزه کسی که از اطاعت رهبران آسمانی سر باز زند، با همسرش بدرفتار باشد یا خواسته‌های مشروع او را برنیاورد، یا پدر و مادرش از او ناراضی باشند، پذیرفته نیست.
- ۳- روزه فواید طبی مانند دفع مواد زائد بدن دارد، اما سحرخیزی، لطافت روح و استجاب دعا در رمضان چیز دیگری است؛ «محروم واقعی» کسی است که از این همه خیر بی‌بهره بماند.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ قرآن قاطعان پیوندهایی را که خدا به وصلشان فرمان داده «زبان‌کاران» واقعی می‌خواند و پاداش کمک مالی به خویشان بیست و چهار برابر است.
- ✓ تلاوت هشت ادب دارد و «حق تلاوت» را به‌طور کامل فقط امامان معصوم (ع) ادا می‌کنند.
- ✓ روزه یگانه عبادت مخفی است، مهم‌ترین اثرش تقواست و پیامبر (ص) آن را «نیمی از صبر» خوانده است.
- ✓ روزه سه مرتبه دارد: عادی (پرهیز از مفطرات)، خواص (به‌اضافه گناهان) و خاص‌الخاص (به‌اضافه خالی کردن دل از غیر خدا).

روزه کسی که از رهبران آسمانی نافرمانی کند، با همسرش بدرفتار باشد یا والدینش ناراضی باشند، پذیرفته نیست.

همسر، شراب، مالکیت و ولایت خدا ۱۳ تست آخر فصل

تشبیه همسر به لباس (بقره، ۱۸۷)

آیه: «هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ»؛ زنان برای شما لباس‌اند و شما برای آنان. همین آیه آمیزش در شب‌های رمضان را حلال کرد و پایان خوردن و آشامیدن را آشکار شدن «الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ» قرار داد.

وجه‌های شباهت همسر و لباس

لباس	همسر
در طرح و رنگ و جنس مناسب انسان است	هم‌کفو و هم‌خوان با فکر و شخصیت
مایه زینت و آرامش است	همسر و فرزند زینت و آرامش خانواده‌اند
عیب‌ها را می‌پوشاند	هر یک عیب‌های دیگری را می‌پوشاند
از سرما و گرما نگه می‌دارد	خانواده را از آسیب و سردی حفظ می‌کند
حریم است و دوری از آن رسوایی	دوری از ازدواج به انحراف و رسوایی می‌کشد
در سرما ضخیم و در گرما نازک	رفتار با نیاز روحی همسر تنظیم می‌شود
باید از آلودگی دور بماند	هر یک دیگری را از گناه حفظ می‌کند

نکته: شباهت ضخامت لباس به مدارا اشاره دارد: اگر مرد خشمگین است زن با نرمی برخورد کند و اگر زن خسته است مرد با او مدارا کند.

علت حرمت شراب (بقره، ۲۱۹)

آیه: «قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَتَافِعٌ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا»؛ در شراب و قمار گناهی بزرگ و سودهایی مادی هست، اما گناهشان از سودشان بیشتر است. در همین آیه، در پاسخ پرسش از مقدار انفاق آمده: «قُلِ الْعَفْوَ» یعنی افزون بر نیاز.

تعریف کلیدی خمر

«خمر»: به معنای پوشش است؛ شراب قدرت تشخیص را از عقل می‌گیرد و آن را می‌پوشاند. پارچه‌ای را هم که زنان سر خود را با آن می‌پوشانند به همین دلیل «خمار» می‌گویند.

«میسر»: از «یُسِر» به معنای آسانی؛ در قمار هر طرف می‌خواهد مال دیگری را بی‌زحمت و آسان به چنگ آورد.

دام تستی ریشه خمر و میسر

طراح تست اثر ظاهری شراب و قمار را به جای ریشه لغوی دو واژه می‌آورد. **مواظب باشید: خمر** یعنی پوشش، چون عقل را می‌پوشاند؛ **میسر** از یُسِر یعنی آسانی، چون مال دیگری بی‌زحمت برده می‌شود.

۱- سود مادی شراب و قمار: درآمد از کشت انگور، شراب‌فروشی و دایر کردن قمارخانه.

۲- زیان‌ها: کوتاهی عمر، آسیب به کودکان (به‌ویژه آمیزش در حال مستی)، فساد اخلاقی، افزایش جنایت (سرقت، ضرب و جرح، جرایم جنسی) و حوادث رانندگی؛ نیز بیماری‌های عصبی، سکته مغزی و قلبی، تپش قلب، بی‌اشتهایی و رنگ‌پریدگی.

۳- «سی درصد» جنایات با قمار مرتبط است؛ از دانشمندانی نقل شده: اگر دولت‌ها نیمی از شراب‌فروشی‌ها را ببندند، نیمی از بیمارستان‌ها و تیمارستان‌ها بسته می‌شود.

۴- قمار نشاط کار مفید را می‌برد و در رونق اقتصادی نقش ویرانگر دارد؛ انگلستان (۱۸۵۳)، شوروی (۱۸۵۴) و آلمان (۱۸۷۳) هم قمار را ممنوع کردند.

توحید و مالکیت حقیقی (بقره، ۲۵۵)

آیه: «لَا تَأْخُذْهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»؛ نه خواب سبک او را می‌گیرد نه خواب سنگین و هر چه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست؛ و «وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ» یعنی کرسی (علم و قدرت) او آسمان‌ها و زمین را فراگرفته است.

- ۱- مالک حقیقی همه چیز خداست و مالکیت انسان «عاریتی»، چندروزه و با شرطهایی است که مالک حقیقی تعیین می‌کند.
- ۲- وقتی همه مملوک خدایند، پرستیدن مملوکی به دست مملوک دیگر بی‌معناست؛ دیگران هم بندگانی مثل ما هستند: «عباد امثالکم». اگر همه چیز از خدا و برای اوست، بخل و حرص جایی ندارد.
- ۳- ماجرای «بُشَر»: امام کاظم (ع) صدای لهُو و لعب از خانه او شنید و از کنیزش پرسید صاحبخانه بنده است یا آزاد؛ فرمود اگر بنده بود این همه نافرمانی نمی‌کرد. بشر با شنیدن این سخن توبه کرد.

نکته: امام صادق (ع): نخستین درجه تقوا و بندگی خدا آن است که انسان خودش را مالک نداند.

موافقان و مخالفان ولایت خدا (بقره، ۲۵۷)

آیه: «الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ»؛ خدا سرپرست مؤمنان است و آنان را از تاریکی‌های گوناگون به نور می‌برد، اما سرپرستان کافران «الطَّاغُوت» است که آنان را از نور به تاریکی‌ها می‌کشاند.

سیمای پذیرنده ولایت خدا:

- ۱- کارهایش رنگ خدایی دارد: «صبغه الله».
 - ۲- برای خود رهبر الهی برمی‌گزیند: «ان الله قد بعث لکم طالوت ملکاً».
 - ۳- راهش روشن، آینده‌اش معلوم و به کارش دلگرم است: «یهدیهم ربهم بایمانهم»، «انّا الیه راجعون».
 - ۴- در جنگ و سختی چشم به یاری خدا دارد و از قدرتهای غیرالهی نمی‌هراسد: «فزادهم ایماناً».
 - ۵- از مرگ نمی‌ترسد و کشته شدن زیر ولایت خدا را سعادت می‌داند؛ امام حسین (ع): «انّی لا اری الموت الا السعاده».
 - ۶- تنهایی برایش تلخ نیست، چون خود را زیر نظر خدا می‌بیند: «ان الله معنا».
 - ۷- از انفاق نگران نیست، چون مالش را به ولّی خود می‌سپارد: «یقرض الله قرضاً حسناً».
 - ۸- تبلیغات منفی در او اثر ندارد، چون به وعده حتمی خدا دل بسته: «والعاقبه للمتّقین».
 - ۹- جز خدا همه چیز در چشمش کوچک است؛ امام علی (ع): «عظم الخالق فی أنفسهم فصغر مادونه فی أعینهم».
 - ۱۰- میان قانون‌ها و راه‌های درآمد گوناگون سرگردان نمی‌شود و فقط راهی را برمی‌گزیند که معیار الهی تعیین کرده است: «ومن لم یحکم بما انزل الله».
- مخالفان ولایت الهی از این برکات محروم‌اند و در تاریکی‌های گوناگون به سر می‌برند.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ تشبیه همسر به لباس هفت وجه دارد: تناسب، زینت و آرامش، عیب‌پوشی، حفاظت، حریم، مدارا و پاک نگه داشتن.
- ✓ «خمر» یعنی پوشش (پوشاندن عقل) و «میسر» از یُسَر یعنی آسانی؛ گناه هر دو از سودشان بیشتر است.
- ✓ سی درصد جنایات با قمار مرتبط است و انگلستان، شوروی و آلمان هم قمار را ممنوع کردند.
- ✓ مالکیت انسان عاریتی و چندروزه است و به فرموده امام صادق (ع) نخستین درجه تقوا آن است که انسان خود را مالک نداند.

مباحثه، بهترین امت و شهادت ۱۵ تست آخر فصل

ماجرای مباحثه (آل عمران، ۶۱)

آیه: «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»؛ بیایید پسران و زنان و خودمان و خودتان را فراخوانیم، سپس با زاری دعا کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم. «نَبْتَهِلْ»: از ریشه «بتهال»، یعنی گشودن دست‌ها و آرنج‌ها به سوی آسمان برای دعا؛ نام «آیه مباحثه» از همین واژه گرفته شده است.

◆ تعریف کلیدی مباحثه

مباحثه: روی آوردن دو گروه مخالف با تضرع به درگاه خدا و خواستن لعنت و نابودی برای طرفی که از نظر هر یک بر باطل است.

- ۱- زمان و طرف ماجرا: سال دهم هجری؛ مسیحیان نجران (از بلاد یمن) هیئتی برای گفتگو با پیامبر (ص) به مدینه فرستادند و با وجود گفتگوها در حقانیت اسلام تردید و بهانه‌جویی کردند.
- ۲- بزرگ نصاری به همراهانش گفت اگر پیامبر با جمعیت انبوه و سروصدا آمد نگران نباشید، اما اگر با چند نفر آمد از مباحثه بگذرید و با او مصالحه کنید.
- ۳- روز مباحثه پیامبر (ص) با دو کودک (حسن و حسین (ع))، یک جوان (علی (ع)) و یک زن (فاطمه زهرا (س)) بیرون آمد.
- ۴- اسقف گفت چهره‌هایی می‌بیند که اگر از خدا کندن کوه را بخواهند، کوه کنده می‌شود و با نفرینشان یک مسیحی بر زمین نمی‌ماند؛ پس انصراف دادند و به مصالحه تن دادند. پیامبر فرمود اگر مباحثه انجام می‌شد، آن وادی بر آنان آتش می‌بارید.
- ۵- راویان: علامه طباطبایی می‌گوید ماجرا را «۵۱ نفر» از صحابه نقل کرده‌اند و احقاق‌الحق نام «شصت نفر» از بزرگان اهل سنت را آورده که آیه را در عظمت پیامبر و اهل بیت (ع) می‌دانند.
- ۶- روز مباحثه بیست و چهارم یا بیست و پنجم ذی‌الحجه بود؛ محل آن در آن روزگار بیرون مدینه بود و اکنون داخل شهر است و «مسجد الاجابه» در آن ساخته شده که حدود دو کیلومتر با مسجدالنبی فاصله دارد.

نکته: مباحثه نه ویژه نصاری بود (بنابر روایتی در المیزان، پیامبر یهودیان را هم دعوت کرد) و نه ویژه زمان پیامبر؛ امام صادق (ع) برای مباحثه مؤمنان دستورهایی داده است.

پیام همراه بردن اهل بیت: پیامبر می‌توانست به‌تنهایی نفرین کند، اما با آوردن علی، فاطمه، حسن و حسین (ع) نشان داد این چهار تن یاران و شریکان او در دعوت به حق، آماده استقبال از خطر و ادامه‌دهنده راه اویند.

نکته: چرا با حضور فقط حضرت زهرا (س) تعبیر جمع «نِسَائُنَا» آمده؟ قرآن گاهی از یک نفر با لفظ جمع یاد می‌کند؛ مانند «الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ» (آل عمران، ۱۸۱) که گوینده‌اش یک نفر بود، و ابراهیم (ع) که با آنکه یک نفر بود «امت» نامیده شده است.

بهترین امت (آل عمران، ۱۱۰)

آیه: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ»؛ شما بهترین امتی هستید که برای مردم پدید آمده‌اید: به خوبی فرمان می‌دهید، از بدی باز می‌دارید و به خدا ایمان دارید. این آیه به مرحله «عمومی» امر به معروف و نهی از منکر نظر دارد.

- ۱- بهترین بودن با شعار به دست نمی‌آید، با ایمان و امر به معروف و نهی از منکر است؛ در امت ساکت و ترسو خیری نیست.
- ۲- امر به معروف معیار برتری امت‌هاست و وقتی محقق می‌شود که مسلمانان «امت» باشند، یعنی حاکمیت داشته باشند.
- ۳- «أُخْرِجَتِ لِلنَّاسِ»: مسلمانان مسئول اصلاح همه جوامع بشری‌اند.
- ۴- سفارش به خوبی‌ها بدون مبارزه با فساد کم‌ثمر است.
- ۵- همه افراد امت مسئول‌اند و سن، منطقه، نژاد، سواد و موقعیت اقتصادی و اجتماعی نقشی ندارد؛ حتی دختری «۹ ساله» حق امر به معروف و نهی از منکر رئیس‌جمهور را دارد.
- ۶- امر و نهی باید از موضع قدرت باشد، نه ضعف و التماس.
- ۷- امر به معروف بر نهی از منکر مقدم است («تأمرون» پیش از «تنهون»).
- ۸- امر و نهی‌ای اثر دارد که از ایمان مایه بگیرد.

شهید و شهادت (آل عمران، ۱۶۹)

آیه: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ»؛ کشتگان راه خدا را مرده مپندار، زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی می‌خورند. بر همین پایه به شهیدان، به‌ویژه شهدای کربلا، سلام می‌دهیم، با آنان سخن می‌گوییم و توسل می‌جوییم.

- پس از جنگ احد، ابوسفیان فریاد زد این هفتاد کشته مسلمانان در احد به عوض هفتاد کشته ما در بدر؛ پیامبر (ص) فرمود کشته‌های ما در بهشت‌اند و کشتگان شما در دوزخ.

شهید و شهادت در روایات

هفت عطای خدا به شهید: ۱- آموزش گناهان با نخستین قطره خون؛ ۲- سر نهادن بر دامن حورالعین؛ ۳- آراسته شدن به لباس بهشتی؛ ۴- معطر شدن به خوشبوترین عطر؛ ۵- دیدن جایگاه خود در بهشت؛ ۶- اجازه گردش در همه بهشت؛ ۷- کنار رفتن پرده‌ها و نگریستن به وجه خدا.

به خاطر بسپارید	عطا‌های خدا به شهید
آموزش با نخستین قطره خون	دامن حورالعین
لباس بهشتی	عطر
دیدن جایگاه	گردش در بهشت
نظر به وجه خدا	

- ۱- پیامبر (ص) درباره کسی که دعا می‌کرد «اسئلك خير ما تسئل» فرمود: اگر این دعا مستجاب شود، در راه خدا شهید می‌شود.
- ۲- بالاتر از هر نیکی، نیکی دیگری هست، جز شهادت که بالاتر از آن خیری تصور نمی‌شود.
- ۳- شهید در قیامت مقام شفاعت دارد و به روایت امام صادق (ع) لغزش‌هایش حتی به خودش هم نشان داده نمی‌شود.
- ۴- شهیدان صف اول و خط‌شکن مقام برتری دارند؛ مجاهدان از در ویژه و پیش از همه وارد بهشت می‌شوند و آنجا جایگاه خاص دارند.
- ۵- تنها شهید است که آرزو می‌کند به دنیا برگردد و دوباره شهید شود؛ شهادت بهترین مرگ است و هیچ قطره‌ای نزد خدا محبوب‌تر از قطره خون در راه او نیست.
- ۶- شهید در قیامت سلاح به دست، با لباس رزم و بوی خوش می‌آید و فرشتگان بر او درود می‌فرستند.
- ۷- امامان ما و بسیاری از انبیا و پیروانشان شهید شدند: «وَكَايْنِ مِنْ نَبِيٍّ قَاتِلٍ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرًا».
- ۸- امام علی (ع) با آن همه فضیلت (نخستین مؤمن، خوابیدن در بستر پیامبر، برادری پیامبر، تنها خانه‌ای که به مسجد پیامبر در داشت، ضربت روز خندق که از «عبادت ثقلین» برتر شد) فقط در آستانه شهادت فرمود: «فُزْتُ وَ رَبِّ الْكَعْبَةِ».

- ۹- امام علی (ع): تحمل هزار ضربه شمشیر در راه خدا از مرگ در بستر آسان تر است. او در احد از شهید نشدن ناراحت بود تا پیامبر (ص) مژده شهادت آینده را به او داد.
- ۱۰- شهید مطهری (حماسه حسینی): سخاوتمند، هنرمند و عالم بخشی از وجود خود (مال، هنر و علم) را جاودانه می‌کنند، اما شهید خودش را جاودانه می‌کند.
- ۱۱- چند تمثیل: گوسفند مرده بی‌ارزش است و گوسفندی که رو به قبله و با نام خدا ذبح شود ارزشمند؛ زندگان دنیا حیات شهیدان را درک نمی‌کنند، چنان‌که نابینا بینایی را؛ وقتی اتفاق مال تا «هفتصد برابر» رشد دارد، بخشیدن خون و جان چه پاداشی دارد؟

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ مباحله در سال دهم هجری با مسیحیان نجران بود و پیامبر با علی، فاطمه، حسن و حسین (ع) آمد.
- ✓ «نبتهل» از ابتهال یعنی گشودن دست‌ها به سوی آسمان برای دعاست و مباحله ویژه نصاری یا زمان پیامبر نیست.
- ✓ بهترین امت بودن با ایمان و امر به معروف است؛ امر به معروف بر نهی از منکر مقدم است و باید از موضع قدرت باشد.
- ✓ شهید هفت عطاوی ویژه دارد که نخستینش آمرزش گناهان با اولین قطره خون است.
- ✓ امام علی (ع) فقط در آستانه شهادت فرمود «فزت و ربّ الکعبه» و شهید مطهری شهید را جاودانه‌کننده خودش می‌داند.

خانواده، اطاعت و امانت در سوره نساء | ۱۹ تست آخر فصل

ازدواج موقت (نساء، ۲۴)

- آیه: «فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً»؛ هر گاه از آنان (با نکاح موقت) کام گرفتید، مهرشان را به‌عنوان واجب بپردازید؛ و پس از تعیین مهر، توافق بر تغییر مدت یا مقدار مهر گناهی ندارد.
- ۱- «مُتْعَه» مانند حج، صلوه، ربا و غنیمت معنای شرعی دارد نه لغوی؛ علامه در المیزان می‌گوید شکی نیست که مقصود از «استمتعتم» متعه است.
- ۲- در متعه پرداخت مهر به استمتاع بسته است؛ اما در نکاح دائم مهر با خواندن عقد لازم می‌شود، چه استمتاع شود چه نشود، و اگر طلاق پیش از آمیزش باشد نصف مهر پرداخت می‌شود.
- ۳- به فرموده اهل بیت (ع) و بیشتر تفسیرهای اهل سنت، این جمله درباره ازدواج موقت است که «خلیفه دوم» آن را حرام کرد، با آنکه کسی حق تحریم حکم خدا را ندارد؛ به گفته روایات، اگر حرام نمی‌شد جز افراد شقی کسی زنا نمی‌کرد.
- ۴- ازدواج موقت طرحی درست و ضرورت اجتماع برای جلوگیری از فساد است و تا قیامت جنبه شرعی دارد؛ در روایات اهل سنت، جوازش به سبب دوری از همسر و جنگ‌ها آمده که امروز هم هست.
- ۵- پاسخ به این ادعا که «متعه ازدواج نیست»: نام ازدواج بر متعه هم گفته می‌شود و عده در آن لازم است؛ فقط ارث زن و مرد از یکدیگر استثنا شده و فرزندان در حقوق و ارث با فرزندان همسر دائم فرقی ندارند.

نکته: ازدواج موقت نقاب فحشا نیست، چون: الف) زن فقط در اختیار یک نفر است؛ ب) دست‌کم «چهل و پنج روز» عده لازم است؛ ج) فرزند متعه مانند فرزند همسر دائم است. سوءاستفاده هوسبازان هم دلیل کنار گذاشتن قانون نیست، همان‌طور که از انگور شراب می‌سازند.

دادگاه خانواده (نساء، ۳۵)

آیه: «فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا»؛ اگر از جدایی زن و شوهر بیم دارید، داوری از خانواده مرد و داوری از خانواده زن برگزینید؛ اگر قصد اصلاح داشته باشند، خدا میانشان سازگاری می‌آورد. هدف آیه رفع اختلاف و پیشگیری از طلاق است.

پنج امتیاز دادگاه خانوادگی: ۱- داوران از هر دو فامیل‌اند و دلسوزی و خیرخواهی بیشتری دارند؛ ۲- به بودجه نیاز ندارد؛ ۳- رسیدگی سریع، بی‌انباشت پرونده و دردسر اداری است؛ ۴- رازها به بیگانه نمی‌رسد؛ ۵- داوران فامیلی مورد اعتماد هر دو طرف‌اند.

پنج

امتیازهای دادگاه خانواده

به خاطر بسپارید

اعتماد طرفین

حفظ اسرار

رسیدگی سریع

بی‌نیازی از بودجه

داوران دلسوز از دو فامیل

نکته: امام صادق (ع): دو داور بدون اجازه زن و شوهر نمی‌توانند به طلاق و جدایی حکم کنند.

پیام‌های آیه:

- ۱- «ان خفتم»: علاج واقعه را پیش از وقوع باید کرد؛ همین بیم جدایی برای برگزیدن داور کافی است، ولی پیش از آن دخالت در زندگی مردم روا نیست.
- ۲- «شقاق» جایی به کار می‌رود که یک حقیقت دو نیم شود؛ پس زن و شوهر یک روح در دو پیکرند و طلاق جای نگرانی دارد.
- ۳- حرف «فاء» در «فابعثوا» برای شتاب است؛ اقدام برای اصلاح باید سریع باشد.
- ۴- جامعه و به‌ویژه بستگان در برابر اختلاف خانواده‌ها مسئول‌اند؛ مشکل مردم با کمک خود مردم حل شود و همه چیز به قاضی و دادگاه کشیده نشود.
- ۵- زن و مرد در انتخاب داور حق برابر دارند و یک داور برای هر طرف بس است.
- ۶- اسلام به شورا و کدخدانمنشی توجه دارد و هر جا سخن از حق و حقوق است، هر دو طرف باید حاضر باشند.
- ۷- لازمه انتخاب داور پذیرفتن حکم اوست؛ داور باید آگاه، رازدار و اصلاح‌طلب باشد.
- ۸- «ان یریدا اصلاحاً یوفِّقُ اللَّهُ بینهما»: هر جا حسن نیت باشد توفیق الهی می‌رسد و دل‌ها به دست خداست؛ «علیماً خبیراً» یعنی این طرح از علم و حکمت الهی برخاسته است.

اطاعت از اولوالامر (نساء، ۵۹)

آیه: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ»؛ از خدا و پیامبر و صاحبان امر (جانشینان پیامبر) اطاعت کنید و اگر در چیزی نزاع کردید، آن را به خدا و پیامبر بازگردانید.

- ۱- با سه مرجع «خدا»، «پیامبر» و «اولوالامر» مردم هرگز به بن‌بست نمی‌رسند.
- ۲- اطاعت از پیامبر و اولوالامر با توحید ناسازگار نیست، چون شعاعی از اطاعت خدا و «در طول» آن است نه «در عرض» آن.
- ۳- شأن نزول به نقل تفسیر نمونه از ابن عباس: وقتی پیامبر هنگام رفتن به تبوک علی (ع) را در مدینه جانشین خود کرد و فرمود «انت مَنّی بمنزله هارون من موسی»، این آیه نازل شد.
- ۴- پیوند با آیه قبل: سپردن امانت به اهلش در سایه اطاعت از خدا و رسول و اولوالامر است.
- ۵- تکرار «اطیعوا» رمز تنوع دستورهاست: پیامبر دو منصب «رسالت» (بیان احکام الهی) و «حکومت» (دستور حکومتی و قضاوت) داشت.

پایان نمونه رایگان

بقیه اش در فایل کامل است

در این نمونه ۸ صفحه از ۴۳۶ صفحه را دیدید.

۶

فصل درسنامه

۶

آزمون ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴ با اصل
سؤال

۹۲۹

تست با پاسخ تشریحی

۴۳۶

صفحه

فایل کامل، فصل به فصل

فصل	عنوان	تست آخر فصل	از صفحه
۱	احکام (۱)	۱۰۵	۵
۲	احکام (۲)	۸۵	۵۵
۳	درک معانی قرآنی (۱)	۱۵۱	۹۸
۴	درک معانی قرآنی (۲)	۱۸۶	۱۶۵
۵	درک معانی قرآنی (۳)	۱۳۸	۲۴۹
۶	درک معانی قرآنی (۴)	۲۰۱	۳۲۲
جمع		۸۶۶	

- ✓ جدول بودجه بندی اختصاصی بژیک (از هر فصل در هر یک از ۶ آزمون چند سؤال آمده) فقط داخل فایل کامل است و در نمونه ها نیامده.
- ✓ زیر پاسخ هر تست نوشته شده مطلبش در کدام صفحه درسنامه است.
- ✓ ۳ آزمون جامع ۱۵ سؤالی با سؤال هایی که در تست فصل ها نیامده اند؛ ویرایش های بعدی برای خریداران رایگان است.

دانلود فایل کامل pdf از بژیک

دانلود تست خط به خط احکام و درک معانی قرآنی ۱۴۰۵ با نمونه رایگان pdf

bzhik.ir

